

2005. március

"Segítőkéz" Lelkisegély Telefonszolgálat, Debrecen

Tartalom:

Bevezetés
Rövid hírek, információk
Bemutató
Programok
Mobbing
Könyvajánlat
Gondolatébresztő

Bevezetés

Kedves Ügyelőkársak!

Az elmúlt hónapban intenzíven beindult az új ügyelők kiképzése; eddig Síró Ági két személyiségfejlesztő tréningje és két elméleti előadás zajlott le. A 20 fős csoport tizenöt főre apadt, de úgy tűnik, a megmaradt csapat lelkes. Márciusban befejeződik a tréning, s április elejére-közepére az elméleti előadásokkal is végzünk. Utána következnek a gyakorlati foglalkozások, ahol nagy szükség lesz az aktív közreműködésekre.

Az egyéni szupervíziók időpontjában két hónapig változás lesz: nem a szupervízió előtt, hanem az esetmegbeszélések előtt tartjuk meg (programoknál láthatjátok). És nemcsak ebben lesz változás, hanem a szupervíziók menetében is, de ezt majd a legközelebbi találkozásunkkor tapasztalhatjátok (a puding próbája az evés).

Melegebb napok reményében kívánunk jó ügyeleteket!

Debrecen, 2005. március 1.

Rénes László

március

Rövid hírek, információk

- ❖ **Az Újkerti Közösségi Ház** szervezésében, - ami ettől az évtől Debreceni Művelődési központ néven működik (Debrecen, Jerikó u. 11-17.) - az alábbi szakkörök, alkotókörök, tanfolyamokat tartják:
- Tűzzománc szakkör - általános és középiskolásoknak
  - Fazekas szakkör - iskolásoknak
  - Kézműves szakkör - iskolásoknak
  - Fafaragó szakkör - fiataloknak és felnőtteknek
  - Fazekas szakkör - gyerekeknek, fiataloknak
  - Batik szakkör - gyerekeknek, fiataloknak
  - Képzőművészeti kör - 13-18 éveseknek
  - Medgyessy Ferenc Képzőművészeti Kör és Szabadiskola - fiataloknak és felnőtteknek
  - Vesszőfonó tanfolyam - fiataloknak, felnőtteknek
  - Szabó-varró tanfolyam - fiataloknak, felnőtteknek
  - Fazekas tanfolyam - fiataloknak, felnőtteknek
- Részletes információ: E-mail: ujkertkh@elender.hu, honlap: www.ujkertkh.hu

➤ **KSH ADATOK CIVILEKRŐL**

[Sebestény István, KSH]

Megjelent a legfrisebb, 2003-as nonprofit adatgyűjtés legfontosabb adatait tartalmazó összefoglaló a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) honlapján. A KSH 2004-ben, három év után ismét teljes körű adatgyűjtést hajtott végre a nonprofit szervezetek körében.

A 2003-as évben 53022 szervezet működött Magyarországon, ennek 40%-a (21216 szervezet) alapítványi formában, 31806 pedig társas nonprofit szervezetként. Az alapítványok 60%-a három tevékenységi területhez, oktatáshoz (32%), szociális ellátáshoz (15%) és kultúrához (14%) köthető.

A társas nonprofit szervezetek körében továbbra is a szabadidős (25%) és a sportegyesületek (19%), valamint a szakmai érdekképviseletek találhatók a legnagyobb arányban.

Folyamatosan növekszik a közhasznúvá vált nonprofit szervezetek száma. A közhasznú státust szerzett szervezetek aránya 2003-ban megközelítette a 47, a kiemelkedően közhasznúvá nyilvánítottaké pedig a 8 százalékot.

A hivatalosan működő szervezetek 92 százaléka fejtett ki aktív tevékenységet az év során. Több mint 6 százalékuk működése csak a szervezet fenntartásra korlátozódott, és mintegy 900 szervezet csak névlegesen működött. A szervezetek 90 százalékára volt jellemző a pénzforgalom, 2 százalékuk csak tőkét gyűjtött, mintegy 3400 szervezet viszont semmiféle pénzügyi tevékenységet nem folytatott.

A három év alatt érzékelhetően erősödött a szektor szolgáltató szerepe, ezzel összhangban javultak gazdálkodási mutatói is. A bevételek összege meghaladta a 731 milliárd forintot, ami a 2000. évi 495 milliárd forinthez képest folyó áron közel 48 százalékos emelkedést jelent. Ennek ellenére az 500 ezer forintnál kisebb bevételű szervezetek aránya még mindig 45 százalék.

Jelentősen emelkedett az állami támogatásokból származó források aránya. A szektor bevételeinek 2000-ben 28 százaléka származott az állami vagy önkormányzati költségvetésből, ez az arány 2003-ra 42 százalék fölé emelkedett. Ezzel párhuzamosan a magántámogatások aránya 16-ról 13 százalékra csökkent, a saját források aránya pedig 10 százalékponttal esett vissza. Igaz, a közel 310 milliárdos állami hozzájárulás több mint felét a közhasznú társaságok és közalapítványok kapták.

A részletes, papíralapú kiadvány 2005. május-júniusban várható.

Az összefoglaló elérhetősége az interneten:

<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nonprofagy03.pdf>

➤ A NEMZETI FEJLESZTÉSI TERVRŐL A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS TANÁCSBAN

Közös civil álláspont

2005. február 25-én a Parlamentben ismét összeült a 2004 nyarán létrejött **Gazdasági és Szociális Tanács (GSZT)**, melynek független szakmai fórumként feladata Magyarország hosszabb távú nemzeti, stratégiai kérdéseinek megvitatása, javaslattétel és állásfoglalás azokban. A társadalmi párbeszéd e fontos hazai intézménye a mindenkori kormánytól független és pártpolitizálástól mentes fórumként kíván működni.

Az ülésnek két fontos napirendi pontja volt: a. a második Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT 2) koncepciójának véleményezése és b. a testület alapszabályának elfogadása.

A Európai Unió 2007-2013 közötti költségvetési időszakára vonatkozó, Magyarország fejlődési irányait tárgyaló "Kiindulópontok a magyar fejlesztés irányai" című dokumentumot a GSZT-ben helyet foglaló civil oldal előzetesen véleményezte és közös álláspontot fogadott el. A közös állásfoglalás főbb mondanivalója, hogy fontos az NFT 2 széleskörű társadalmi vitája, mivel a végső formában 2005 végén Brüsszelbe benyújtandó dokumentum hosszú távon határozza meg a magyar fejlődés irányait. Az állásfoglalás kiemeli, hogy olyan területekkel kell kiemelkedően foglalkozni, melyekben hagyományosan magas színvonalon teljesít Magyarország. Az ún. horizontális prioritások közül a civilek kiemelkedőnek ítélik többek között az esélyegyenlőség és a fenntartható fejlődés szempontjait, ill. a civil szervezetek bevonását mind a tervezési, mind a végrehajtási folyamatokba, elsősorban azokon a területeken, ahol érdemi hozzájárulás várható tőlük. Ennek jegyében a dokumentumot jegyző 10 civil szervezet arra vállalkozik, hogy 10 rendezvényt szervez az NFT 2-ről 2005 tavaszán.

A GSZT alapszabály-tervezetét a Héthy Lajos foglalkoztatási helyettes államtitkár által vezetett munkacsoport előzetesen kellőképpen megrágtta, így olyan tervezet került az asztalra, melyet némi tisztázást követően egyhangúan fogadtak el a résztvevők. Az alapszabály civil szervezetek szempontjából fontos pontja, hogy a GSZT civil oldalába a munkaadói és munkavállalói oldaltól eltérően választás útján lehet majd bekerülni. A testület munkájában a tagok magánszemélyként és nem szervezetük képviselőként vesznek részt. Mandátumuk négy évre szól. A választás módszere, időpontja, technikai részletei még nem tisztázottak, addig is az alakuló ülésen részt vett civilek képviselik a harmadik szektort teljes joggal a GSZT-ben.

A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS TANÁCSRÓL

A Gazdasági és Szociális Tanács létrehozását 2004. július 9-én jelentette be Kiss Péter kancelláriaminiszter az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság harmadik,

„civil” szekciójának budapesti ülésén. A GSZT alakuló ülésére 2004. augusztus 24-én került sor Budapesten.

A KÖZÖS CIVIL ÁLLÁSFOGLALÁST ALÁÍRÓ GSZT KÉPVISELŐK: Barabás Miklós, Európa Ház; Garai István, Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület; Dr. Gerda Sándor, Gazdálkodási és Tudományos Társaságok Szövetsége; Dr. Hegedüs Lajos, Országos Fogyatékosügyi Tanács/Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége; Dr. Herczog Mária, Család, Gyermekek, Ifjúság Egyesület; Prof. Dr. Iván László, Idősügyi Tanács; Kormosné Debreceni Zsuzsa, Nőképviselői Tanács/Nagycsaládosok Országos Egyesülete; Pongrácz Gábor, Gyermekek- és Ifjúsági Konferencia; Prof. Tardy Pál, Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége; Dr. Tóth János, Ipari Parkok Egyesület. A rendezvény képei és a közös állásfoglalás szövege az interneten: <http://www.eucivil.hu>

(Forrás: NIOK elektronikus hírlevél, Hajdú-Bihari Napló, Debrecen Újság)

Bemutakozó

Periféria Egyesület

A Periféria Egyesület Nyíregyházán többféle tevékenységet lát el:

- **Szociális Információs Iroda**
  - munkanapokon szociális ügyintézés, egyéni esetkezelés, munkahelykeresésben segítségnyújtás stb.
- **Utcai Gondozószolgálat**
  - felderítő szolgálatot működtetnek ellátatlan kliensek felkutatására, természetbeni szolgáltatások folyamatos biztosítása, ruha- és élelmiszerosztás, alapszintű egészségügyi segítségnyújtás, érdekképviselés, krízis segítségnyújtás, krízis autó szolgálat működtetése Nyíregyháza közigazgatási területén a hét minden napján, a nap 24 órájában stb. A főállású szociális munkások mellett önkéntes segítők is tevékenykednek. Nyíregyházán ősztől tavaszig (novembertől áprilisig) minden este-éjszaka végigjárják a város azon területeit, ahol ismereteik szerint hajléktalanok tartózkodhatnak.
- **Észak-alföldi Regionális Diszpécserszolgálat**
  - nonstop telefonszolgálat működési területe a régió három megyéjére terjed ki (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye). Szolgáltatásaik: elhelyezéssel kapcsolatos krízishelyzetek megoldása, fedél nélkül lévő emberek támogatása, krízishelyzetben lévő hajléktalanokkal kapcsolatos bejelentések

fogadása, szálláshelyek üres férőhelyeinek nyilvántartása, keresőszolgálat működtetése.

- **Gyermekjóléti program**

- hátrányos helyzetben lévő, tanulási, magatartási, kapcsolatteremtési és beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyerekek, fiatalok elérése, segítése. Sokféle programot nyújtanak: szabadidős foglalkozások, nyári kirándulások, táborozás, fejlesztő játszóházi programok, drámapedagógiai csoport, önismereti és kommunikációs csoportok, egészségnevelő foglalkozások.

Számunkra az Észak-alföldi Regionális Diszpécserszolgálat az érdekes, egyrészt azért, mert nonstop telefonszolgálatként működnek, másrészt viszont a mi megyénk is az ellátási területükhöz tartozik.

A diszpécser szolgálat 2003 novembere óta működik. Az eltelt időszak megerősítette, hogy az utcai szociális munka a diszpécser szolgálat szerves együttműködésével, hatékonyabban és hatásosabban képes a célcsoporthoz tartozó emberek szükségleteit és szolgáltatásokhoz való hozzájutást elősegíteni, valamint a téli krízis időszak alatt az életmentő funkcióját maradéktalanul ellátni.

Fő feladatuk megszervezni a hajléktalan emberek, családok elhelyezését, az adatbázisban rendelkezésre álló információk alapján, és a régió hajléktalan ellátó intézményrendszerének különböző szolgáltatásain keresztül. A telefonálók gyakran kérnek konkrét adatokat és információkat. Naprakész adatokkal, információkkal tudnak szolgálni a nap 24 órájában, az intézmények szolgáltatásainak működéséről, elérhetőségéről, igénybevételének feltételeiről. A régióban működő utcai gondozószolgálatok munkáját krízis autó szolgálatok egészítik ki. A kapcsolattartás, az együttműködés fenntartása is fontos feladatuk. A médián keresztül hirdetésekkel hívják fel a lakosság figyelmét a diszpécser szolgálat munkájára. Kérik a lakosságot, hogy akinek kritikus állapotban lévő hajléktalan emberről van tudomása, hívja a telefonszolgálatot. A bejelentésekkel kapcsolatban a diszpécsernek elsődleges feladata a leghatékonyabb szakmai segítségnyújtás kiválasztása. Hatékony együttműködést alakítottak ki az utcai szociális munkások mellett a rendőrséggel, mentőkkel, de a lakossággal is. A diszpécser szolgálat képes betölteni a híd szerepét, a különböző területeken dolgozó szociális szakemberek és intézmények között. A hajléktalanság kezelése mellett más, kritikus helyzetbe került egyéneknek, családoknak is képesek adekvát módon segítséget nyújtani (veszélyeztetett családok, bántalmazott anyák, gyermekek, fiatalok stb.).

A diszpécser szolgálat telefonszáma: **42/504-618** (nem ingyenes szám, de indokolt esetben visszahívják a hívót).

Programok

MÁRCIUS			
Március 7.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰ 17 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	Esetkonzultáció előtte Egyéni szupervízió Berényi Ritával
Március 21.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Szupervízió
ÁPRILIS			
Április 4.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰ 17 ⁰⁰ – 18 ⁰⁰	Esetkonzultáció előtte Egyéni szupervízió Berényi Ritával
Április 18.	Hétfő	18 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Szupervízió

Mobbing

Lelki terror az iskolában

A kipécézett diákat társai terrorizálják, nemegyszer megalázzák. Hogyan rombol az iskolai mobbing, a lelki zaklatás?

A hatodikos Kinga és barátnői cinkosan kuncognak, amikor az óra alatt közös munkával elkészítik a gúnyos rajzokat Tündéről. Tünde kicsit molettebb típus, vörösés hajú, visszahúzódó, szorgalmas kislány. Kinga strébernek tartja és utálja. Egyre inkább szálka a szemében, és módszeresen szekálni kezdi. Hamarosan társakra is talál ebben. Hol Tünde iskolatáskája borul ki „véletlenül”, hol a testnevelés óra előtt tűnik el a tornacipője, dressze. Máskor meg szinte egyszerre tör ki minden ceruzájának a hegye. Tünde, Kinga és klikkjének néha gyerekes, de sokszor inkább gonosz zaklatásainak tárgyává válik. A játékokból, közösségi megmozdulásokból kizárják. Egyre inkább belelendülnek, s egy idő után már szinte sportot űznek osztálytársuk lelki terrorizálásából.

Az osztály eleinte nem is veszi észre, hogy mi zajlik. A többség később is igyekszik kimaradni ebből az egészből. Tulajdonképpen helytelennek találják Kinga viselkedését, de annak ismert nagy szája miatt inkább csendben maradnak. Egy idő után aztán egyre többen élvezik, néhányan még csodálják is Kinga szemtelen bátorságát. „Totál cool” – vihognak újabb Tünde-ellenes trükkjein.

Ez a lelki terror, vagy ismert angol nevén a *mobbing*, nem azonos két diák veszekedésével. A mobbing egy gyengébb, vagy kirekesztett diáktárs hosszú ideig tartó, szándékos, szisztematikus „kicsinálása”. A pszichoterror az egész osztályt, egy idő után pedig az

áldozat otthoni környezetét és érinti.

Az osztályközösség viselkedése

Egy, a müncheni egyetem kutatói által készített vizsgálat szerint az egész osztályközösségnek kialakul a lelki zaklatás alatt a szerepe. Létezik az *áldozat* és a *tettes*, ez utóbbi az, aki az egészséget elindítja és szervezi. Neki egy idő után *asszisztensei* lesznek, legtöbbször a tettes barátai, barátnői közül. Az asszisztensek tevékenyen részt vesznek a csínyek kitalálásában és végrehajtásában, míg a *közönség*, egy nagyobb csoport az osztályból, csak figyel az eseményeket. Legtöbbször csak úgy, hogy az áldozat kárára nevetgél, csúfolódik. Aztán vannak még *kívülállók*, akik nem hallanak, és nem mondanak semmit. Egy-egy osztály mindössze 15-20%-a (3-6 fő) veszi csak a bátorságot ahhoz, hogy az áldozat *védelmére* kelljen. Közben az osztály mindent megtesz azért, hogy az események titokban maradjanak. A bátrakat becsülik, a tettestől inkább félnek, mint csodálják.

Mikor és hol működik a mobbing?

Minden iskolatípusban előfordul, elsősorban az 5-6. osztálytól egészen a középiskola, szakiskola 2-3. osztályáig, vagy más számozással: a 9-11. osztályig. Alsó tagozatban sokkal inkább az egyedi viták, veszekedések a jellemzőek, a társas kapcsolatokban nem a csoportos, hanem a két diák közötti kapcsolat a domináns, így a szisztematikus zaklatás még nem, vagy igen ritkán alakul ki. A középiskola utolsó éveiben pedig már az iskolán kívüli kapcsolatok válnak erősebbé, egymással a tanulók itt már alig foglalkoznak.

Miért kell beavatkozni?

A lelki zaklatás nem az iskolai élet normális jelensége. Ebben hosszútávon szinte mindegyik szereplő, - de különösen az áldozat - sérüléseket szenved. Az áldozatot sokszor még a felnőtt életében is elkíséri ez a megalázó eseménysorozat. Különösen önértékelése csökken, így a közösségi kapcsolatai kialakításában hátrányt szenved, gyakran elszigetelődik, magányossá válik. A tettes – főként, ha sikeres volt ezzel a magatartásával az iskolában - a későbbi életútján is hajlamos a hasonló tettek elkövetésére, az erkölcsi kisiklásra. Az osztály többi tagjai pedig – ha egyetlen felnőtt sem avatkozik bele, nem leplezi le az osztályban történeteket - hajlamos úgy értékelni, hogy a gyengébb elnyomása az élet nem szép, de természetes velejárója.

Az iskolának, az érintett szülőknek a lelki zaklatás megszüntetése igen fontos érdeke. Félmegoldások persze nem járnak eredménnyel, ellenkezőleg. Határozott szankciókkal kell a pszicho-terror megállítani, a tettest és társait leleplezni, és vele egy időben az osztály közösségének értékrendjét helyreállítani. A fontos: egyetlen tettes se szerezhessen többé az osztályközösségben elismertséget mások lelki terrorizálásával.

(Az Elternzeitschrift cikke nyomán)

Kérdések és válaszok

- Miből vehető észre a zaklatás?

Az otthon is gyakran rosszkedvű, az iskolában magát nem jól érző gyerek viselkedése mögött előfordulhat az iskolai mobbing jelensége. A „próbálg meg beilleszkedni, másképpen viselkedni”- szülői közhely ismételtetése nem vezet eredményre. Ha a gyerek láthatóan egyre súlyosabb lelki gondokkal küzd, az iskolai közösségtől „görcsbe rándul a gyomra”, érdemes alaposabban odafigyelni ennek esetleges okaira. Egy idő után ez a lelki terror fizikailag is jelentkezhet: a gyerek gyomorpanaszokkal küzd, rosszul eszik, keresi a magányt, sokat sír.

- Miért vehető nehezen észre a mobbing?

Mert a felnőttek (pl. tanár) jelenlétében nem gyakorolják, s a diákok a besúgást nagyobb bűnnek tartják, mint egy kipécézett gyerek „ugratását”. Az áldozat is leginkább magában keresi a hibát, nehezen fordul felnőtt segítségért. Ugyanakkor bizonyított tény, hogy az áldozat hiába szeretne megváltozni, egy idő után már teljesen „rászállnak”, minden rossz lesz, még a megváltoztatott magatartás is. A tettes pedig – ha például áldozata osztályt vagy iskolát változtat – keres magának egy újabb áldozatot.

- Mit tehetnek az áldozat szülei?

Mindenképpen igyekezzenek tárgyilagosak maradni. Keressék fel az osztályfőnököt, iskolavezetőt, és indulatoktól, rágalmozástól mentesen igyekezzenek a valóságot, tényeket kideríteni. Ehhez részletesen fel kell tárnai a tényeket (mit vesz észre a gyereken, mit mesél a gyerek stb.), s időt kell adni a pedagógusnak, hogy a helyzetet szakszerűen feltárhassák. Ugyanakkor mindenképpen kell kérniük egy következő találkozási időpontot, hogy valóban meg tudják az igazságot, és az esetet ne lehessen valamilyen ok miatt a szőnyeg alá söpörni. Gyermeük számára pedig igyekezzenek egyfajta lelki kikapcsolódást, megnyugvást biztosítani.

- Mit lehet megbeszélni és mit nem?

Az nem vezet eredményre, ha a történeteket úgy akarjuk megoldani, hogy a tettet és az áldozatot egy felnőtt (szülők, pedagógus) jelenlétében „összehozzuk”, s megpróbáljuk kettejük összebékítésével az esetet befejezni. Ez a „szembesítés” a legtöbb esetben az áldozat újabb megalázásával jár együtt.

- Mit mondjunk a tettes magatartásáról?

Ha hasonló esetre gyermeke osztályközösségében fény derül, akkor ne a konkrét személyekről, hanem általában a lelki zaklatás káros következményeiről, a mindenki egy ellen gyáva magatartásról érdemes elbeszélgetni a gyerekekkel.

Ajánlott irodalom:

Karl E. Dambach: PSZICHOTERROR (MOBBING) AZ ISKOLÁBAN

A gyerekek néha nagyon kegyetlenek, csúfolják, gyötrik egymást. Nemcsak a felnőttek, ők is nehezen viselik el a gúnyt, a kritikát – ezt a szülők, nevelők gyakran tapasztalják. Hol a határa az egymás gyötrésének, kiközösítésének? Hol kezdődik a mobbing, vagyis a pszichoterror? A szerző azokat a jellegzetes magatartásmintákat mutatja be, melyeket a diákok már az iskolában megtanulnak és gyakorolnak.

96 oldal, 798 Ft. Akkord Kiadó www.gabo.hu

Csepelyi Magda: MOBBING Munkahelyi pszichoterror a grafológiai tükrében

Tudni akarja, miért rossz a munkahelyi légkör? Tudni akarja, hogyan segíthetne? Ajánljuk a könyvet a humánpolitika formálójának, gyakorló vezetőknél és szakembereknek, valamint mindazoknak, akik munkavállalóként szeretnék érteni a körülöttük zajló eseményeket, akik még csak hallottak a pszichoterrorról, vagy már elszenvedői is voltak annak.

242 oldal, 2000 Ft. General Press Kiadó www.generalpress.hu

(Könyves Extra könyvajánló magazin, 2004.)

Könyvajánlat

Dr. Szilágyi Vilmos: Alapismeretek a szexuálterápiáról

Prof. E. J. Haeberle két e-learning kurzusa alapján

Animula Kiadó – Magánéleti Kultúra Alapítvány, 2004.

A szexuális egészségvédelem fejlesztése érdekében indított sorozat második kötete két részből áll. Az első rész az emberi szexualitás anatómiájával és fiziológiájával kapcsolatos korszerű ismereteket tartalmazza. A zavarok megelőzése vagy korrekciója ugyanis csak a megfelelő anatómiai, élettani és biopszichológiai ismeretek alapján képzelhető el. S ehhez szervesen hozzá tartozik az emberi szexualitás változatosságának elfogadása, illetve az a tény, hogy a nemiség az identitás fontos összetevője és az egyéni önmegvalósítás eszköze is.

A könyv második része szabatosan és tömören, sok illusztrációval tárgyalja a szexuális funkciózavarokat, összefoglalva azok okait és kezelését. Az áttekintés nemcsak a szakmabeliek – orvosok és pszichológusok – számára készült, hanem eredményesen használható a saját és a partnere szexualitásával számot vetni akaró, modern ember számára is.

A MAGYARORSZÁGI CIGÁNYSÁG 1971-2003

Kemény István, Janky Béla, Lengyel Gabriella

Gondolat Kiadó MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet Budapest, 2004

ISBN 963 9567 65 5, 192 oldal 1290 ft

1971-ben Kemény István vezetésével országos reprezentatív felmérés készült a magyarországi cigány népeességről. 1993 végén és 2003 tavaszán újabb országos felmérések készültek. A könyv a három kutatás legfontosabb tapasztalatait foglalja össze, és célja, hogy átfogó képet adjon a cigányok társadalmi helyzetéről, anyanyelvi és etnikai megoszlásáról, településtípusok és régiók szerinti eloszlásáról, a települési és lakásviszonyokról, a cigány családok nagyságáról, a gyermekek és az élveszületések számáról, az iskolázottságról és a jövedelmi viszonyokról.

KISEBBSÉGEK ÉS KORMÁNYPOLITIKA KÖZÉP-EURÓPÁBAN (2002-2004)

Blénesi Éva, Mandel Kinga (szerk.)

Gondolat Kiadó MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet Budapest, 2004

ISBN 963 9567 57 4, 402 oldal 2280 ft

A könyv áttekintést nyújt a kisebbségi léthelyzetben élő magyar közösségek érdek-képviselői szervezeteinek a szomszédos országok kormányzásában való részvételéről. Az első fejezet a vezető politikusok személyes élményei és tapasztalata alapján mutatja be a magyar kisebbségi pártok kormányzati működését. A második fejezetben a kérdéskörrel foglalkozó politológus, történész szakértők különböző elemzési szempontok szerint vizsgálják azokat a politikai érdekegyeztetési és alkufolyamatokat, kompromisszumokat, eredményeket és konfliktusokat, amelyek a kisebbségi pártok szerepvállalásához kötődnek. A dokumentummelléklet anyagai köztük az EBESZ kisebbségi főbiztosa által kezdeményezett Lundi Ajánlások jól megvilágítják azokat a különbségeket, amelyek az európai elvárások és a kelet-közép-európai gyakorlat között mutatkoznak.

Gondolatébresztő

FICÁNKOL A PARLAMENT

Mosolyogj föl egy pillanatra, savanyú kedvű Magyarország, mert lám, drága gyermeked, a parlament, él, sőt ficáncol. Ma már majdnem meglelte önmagát, szinte-szinte legméltóbb, legigazabb energiáját fitogtatta a magyar képviselőház. Egyszerre csodák nem történhetnek ma már, e kételkedő korban, de aki a mai parlamentet szereti, bízhat. Csak merjen lelkének legőszintébb zugaiból nyilatkozni e kényeskedő gyermek, fölösleges lesz a szerető szülők és rokonok aggodalma.

Most pedig, e kis csúfondároskodás után mondjuk meg komolyan, hogy halálosan szomorú a mi parlamentünknek minden étellel dicsekvő megmozdulása. Dördülnek az ágyúk, forradalmi zászlókat tűznek ki az úri kikötő legveszteglőbb és legrozogább hajói is, ha netalán a pipázó kényelmet fenyegeti valami.

Élete élésére a magyar képviselőházat csak affélék galvanizálhatják, amik például a kis vidéki kaszinót szokták és tudják. Udvariatlan az elnök, udvariatlan a többség, udvariatlan a kisebbség, kész a szörnyű háború. Egy miniszter rosszkedvű, s valami vicinális megkerülésre nem kapható, országos a baj, és viharzó a sérelem. És nem utolsó és nem kicsi szimbólumú valami az sem, hogy a legdühösebb repülőlöveg: a „parasztság”. Ez a szép, úri parlament nem tud nagyobb pofont kigondolni sem, amikor önmagával pofozkodik, ennél a szónál. A „parasztság”, ez a szép szó, a legrettenetesebb bélyeg, a lepra gyanúja, amikor a képviselő urak egymás ellen zendülnek. Valóban, a magyar parlament őrzi a régi viccek tradícióját is a többi, állítólagos tradíció mellett. A mágnás leköpi a dzsentrit, a dzsentri leköpi a polgárt, a polgár a parasztot s a paraszt a kutyát. Valahogyan így hangzott ez a régi s nagyon magyar vicc, de a magyar parlament nem változott, s ilyenformán a régi viccek is megmaradtak.

Régi formák, régi viccek, régi kényelmek, régi unalmak, régi úrhatnámságok: körülbelül ez a mai magyar népképviselő. És természetesen a régi virtusok, amelyek annyi jogot élveznek, hogy nemrégiben muskulusait mutogatta s ígérgette egyik erős honatyánk. Irigylendő és szép a testi erő, de Párizsban az auvergne-i zsákhordók s minden cirkuszban a birkózók szoktak versengni és dicsekedni vele. Szép a lovagos bátorság is, de istenem, melyik égő sebét gyógyítja meg e soksebü országnak a legvitézesebb párbajseb is? Mert viszont a békés, lovagias jegyzőkönyveknek az írásgyakorlás szempontjából való valamelyes hasznát el kell ismernünk.

Szándékolt, bölcs és derűsen megértő érzéseink akaratosan, keserűen, sósan könnyekre változódnak, ha ezekről beszélünk. Ha eszünkbe jut, hogy ez az ország, ez a Magyarország, ezerszer inkább a politika kénye-kedve, mint akármelyik másik. Ha arra gondolunk, hogy ezzel a parlamenttel, ezzel a politikával szemben hiába próbáljuk legősibb, legértékesebb erőinket összeszedni s vitázó és termő munkába állítani. Ennek a parlamentnek nem fáj az ország, s ez az ország még mindig nem érzi biztosan, hogy sok fájása között ez a parlament a vezérlő.

Él a parlament, ficánkol a mai magyar népképviselő csak azért, hogy a halálnak a gondolatát is elkerülje. Egy kuruckodó a magyar republikát csinálja, Adalbert, a híres, kóbor, pénzes cigányvajda a toloncoló rendőrségtől értesül, hogy Magyarország önálló állam. Adalbert vajda majd Galíciában elfelejti új közjogi értesülését, miként gyakran, sokan és hatalmasabb vajdák elfelejtették. Bizony isten, ezek a dolgok is jelentősebbek, mint a mi képviselőházunk nagy viharai.

Borzasztóul nagy az a ház, amely az ő „tanácskozó” helyük, az urak kilenctized részének, hogy kisebb számot, joggal, ne mondjunk. Veszedelemesen nagy az összetartás az urak között, amikor zártulészik, parasztozzák, sőt vágják és pisztolygolyózzák egymást. Hajh, be gyönyörűen összebékülnének – kevés-kevés kivétellel –, ha fejük fölött megsuhogna egy gordiusi csomót megoldással fenyegető kard.

Nincs nekünk, nincs ennek az országnak semmi hasznunk abból, ha a mi mai parlamentünk életet mutat, ha a saját őszinte életét éli. Ez az élet nem a mi életünk siralmának kórusa, de egy előkelő csoport külön élete, privát mulatsága. S a legkeserűbb pedig az, hogy most, talán a tizenkettedik órában, ez az ország se fölkészülve, se fölkészítve nincs eléggé, hogy más parlamentet, jobb rendet s új politikát rendeljen magának.

Szóval: a parlament elevenedik, ficánkol, él, de ez az élet majdnem egyenesen az európai, a friss Magyarország élete ellen tör. Pedig csak egy kicsit emberelné meg magát ennek az elbágyasztott magyar társadalomnak sok – összes – értékes része, másként volna minden. Addig pedig örüljünk, hogy az urak megtalálták önmagukat, s hogy életük szerint való élet kezd dühöngeni a Duna-parton, az oktanul nagyszerű palotában.

Világ 1911. január 19.

Ady Endre

infó VII. évfolyam, március havi információs kiadvány.

*Lezárva: 2005. március 1-jén, Debrecen.
"Segítőkéz" Lelkiségi Telefonszolgálat*

© Rénes László ®